

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/36/2017
Identifikačné číslo spisu: 4315010706
Dátum vydania rozhodnutia: 24. apríla 2019
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4315010706.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Dany Wänkeovej, na neverejnom zasadnutí konanom 24. apríla 2019 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému Bc. P. Q., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., o dovolaní obvineného podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Jany Magnovej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2016, sp. zn. 1 To 33/2016, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Bc. P. Q. s a o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Levice rozsudkom z 21. januára 2016, sp. zn. 1 T 40/2015, uznal obvineného za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že :

dňa 28.12.2013 v presne nezistenom čase počas dopoludňajších hodín na ulici Q. XX, v meste K., okres E., zaparkoval osobné motorové vozidlo značky VW Passat, EČ: B., farby čierna metalíza, z ktorého vozidla vystúpil s dvomi neznámymi osobami mužského pohlavia a následne podišiel ku bráne rodinného domu číslo XX, kde za bránou stál P. U. z O. a tomuto povedal, aby mu doniesol peniaze, ktoré má doma a kedy mu vráti dlžnú sumu, na čo mu P. U. uviedol, že nemá žiadnu hotovosť, že keby mal, tak mu peniaze pošle, načo Bc. P. Q. povedal P. U., že počká do 10. januára a v prípade, že mu nevráti peniaze, tak si ho jeho chlapani nájdu kdekoľvek bude, aj v Rakúsku, aby si ich pozrel, podajú si ho a dolámu mu ruky aj nohy a že mu dlhuje 2.000,- eur, ale už to bude 3.000,- eur, pretože musí zaplatiť aj tých dvoch, ktorí tam boli s Bc. P. Q. ako aj všetky ostatné úkony.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. mu výkon trestu podmienene odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. mája 2016, sp. zn. 1 To 33/2016, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietol, pretože zistil, že nie je dôvodné.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie, ktoré odôvodnil zásadným porušením práva na obhajobu (ako dôvod dovolania uviedol § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) a tým, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (ako dôvod dovolania tu uviedol § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.).

Právo na obhajobu bolo podľa dovolateľa porušené v dvoch rovinách, a to ako nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa a nesprávne vyhodnotenie dôkazov. V bližšom zdôvodnení obvinený zdôraznil, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie dostatočne racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a jeho adresáti majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd svoje rozhodnutie nedokáže takto odôvodniť, toto sa javí ako svojvoľné a neobhájiteľné, prijaté bez opory v práve a nelegitímne. Povinnosťou súdu je vyrovnáť sa s argumentami a návrhmi účastníkov súdneho konania, pričom reakciou na ich argumenty dáva najavo, že sa nimi zaoberal a že účastníci boli vypočutí. Táto povinnosť súdu je prejavom skutočnosti, že proces právnej argumentácie sa považuje za dialóg, v ktorom účastníci uvádzajú argumenty na podporu určitého stanoviska a proti tomuto stanovisku, pričom najlepší z argumentov určí výsledok (rozhodnutie vo veci). V ďalšom obvinený citoval judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, konkrétne rozhodnutia vo veci Suominen proti Fínsku, č. 37801/97, z 1. júla 2003, a Tatischevi proti Rusku, č. 1509/02, z 22. februára 2007, podľa ktorých účelom odôvodnenia rozhodnutia je dať stranám najavo, že boli vypočuté, keďže odôvodnené rozhodnutie dáva stranám možnosť odvolať sa, i možnosť, aby bolo rozhodnutie preskúmané odvolacím orgánom. Len ak sú vydávané odôvodnené rozhodnutia, môže existovať verejná kontrola výkonu súdnictva. Podľa rozhodnutia vo veci Vetrenko proti Moldavsku, č. 36552/02, z 18. mája 2010, jednou z požiadaviek článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na vnútroštátne súdy je, aby sa zaoberali najdôležitejšími argumentami vznesenými účastníkmi konania a aby uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Hoci rozsah, v ktorom sú súdy povinné uviesť dôvody, sa môže meniť v závislosti od osobitných okolností prípadu, opomenutie zaoberať sa podstatnými argumentami alebo zjavne svojvoľné (arbitrárne) zaoberanie sa takýmito argumentami je nezlučiteľné s ideou spravodlivého procesu.

Po všeobecnom úvode obvinený súdom oboch stupňov vytkol, že sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nevysporiadali so všetkými namietanými, právne významnými argumentami. Odvolací súd argumentoval štyrmi vetami, čo je podľa neho nedostatočné. Rovnako rozhodnutie súdu prvého stupňa obsahuje len strohú konštatáciu, že obvinený je dostatočne usvedčovaný priamymi dôkazmi, ktoré tvoria ucelenú reťaz. Chýba však rozsiahle zdôvodnenie a vysporiadanie sa s výpoveďami samotného obvineného a svedka Mgr. P. Q., ktorých výpoveď bola od počiatku trestného konania nemenná, konzistentná, kde na druhej strane výpovede poškodeného a svedkyne M. C. obsahovali značné rozpory (najmä v popise osôb). Tieto nedostatky majú podľa neho za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutí. S poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky dovolateľ uzavrel, že nie je možné namietat' vecnú a právnu nesprávnosť toho, ako sa súd vysporiadal s námietkami, keď sa s nimi nevysporiadal vôbec.

Vo vzťahu k nesprávnemu hodnoteniu dôkazov uviedol, že súdy sa nevysporiadali s námietkami týkajúcimi sa hodnovernosti výpovede svedkyne M. C., ktorá bola pravdepodobne ovplyvnená samotným poškodeným, o čom svedčí aj závažný rozpor pri opise osôb dvoch neznámych mužov. S týmito rozpormi sa súdy nevysporiadali. Na výpoveď tejto svedkyne súdy nemali prihliadať a obvineného v zmysle zásady in dubio pro reo spod obžaloby oslobodiť. Na druhej strane súdy nesprávne a z ničím nepodloženého dôvodu vyhodnotili výpoveď svedka Mgr. P. Q. za účelovú a tendenčnú so snahou pomôcť vlastnému otcovi vyvinúť sa (pričom tento svedok vypovedal rovnako počas celého konania). Uvedený záver však nevyplýva z vykonaného dokazovania. Obvinený poukázal aj na to, že konfrontáciou medzi týmito dvoma svedkami sa nepodarilo odstrániť závažné rozpory, o skutkovom stave existovali dôvodné pochybnosti a vo veci sa rozhodlo nespravodlivo, bez rešpektovania zásady in dubio pro reo.

Druhý dovolací dôvod (označený ako § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) obvinený odôvodnil tým, že zákon bol v jeho neprospech opakovane porušovaný zo strany policajta v prípravnom konaní, zo strany prokurátora, ktorý mal vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní, i zo strany súdu, ktorý hoci nemal, prijal obžalobu prokurátora a vlastné rozhodnutie založil na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Vzhľadom na uvedené dovolateľ uzavrel, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa sú svojvoľné, nepreskúmateľné, nespravodlivé a nezákonné, preto navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona a napadnuté uznesenie zrušil.

Na základe výzvy súdu na odstránenie nedostatkov dovolania (s ohľadom na existujúci rozpor medzi označením druhého dovolacieho dôvodu a jeho vymedzením) dovolateľ doplnil svoje dovolanie podaním doručeným Okresnému súd Levice 24. novembra 2017 a upresnil dovolacie dôvody tak, že ich okruh ustálil na § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., ktorý mal spočívať v tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, nad rámec pôvodnej dovolacej argumentácie poukázal na zápisnicu o vylúčení svedka - poškodeného P. U. z 5. júna 2015, z ktorej jasne vyplýva, že on sám trestné oznámenie podať nechcel, avšak zo strany policajta bol na jeho osobu vyvinutý tlak, v dôsledku ktorého tak urobil. V ostatných bodoch svoju argumentáciu zopakoval.

Dovolanie a jeho doplnenie boli v zmysle § 376 Tr. por. zaslané ostatným stranám konania, pričom žiadna z nich nevyužila svoje právo vyjadriť sa.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/, § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2, § 371 ods. 4 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. Najvyšší súd však zistil, že dovolanie obvineného je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia. Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolateľ uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právom na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu rozumie vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. O zásadné porušenie tohto práva ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby v zmysle § 37 Tr. por., a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase reálne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, prípadne ak ide o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo

znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného, pričom intenzita takéhoto porušenia musí dosahovať stupeň zásadnosti, teda takéto porušenie musí kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť jeho základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby.

Za porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (a v konečnom dôsledku i práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) možno považovať také rozhodnutie súdu, ktoré je v dôsledku nerešpektovania práva obvineného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia arbitrárne a nepreskúmateľné. Arbitrárne rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré nedáva odpoveď na viacero podstatných námietok trestne stíhanej osoby a neobsahuje preskúmateľné dôvody, na ktorých je založené, je potrebné považovať aj za nezlučiteľné so základnými zásadami vzťahu medzi orgánom verejnej moci a občanom vyplývajúcimi z § 1 ods. 1 Tr. por. a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (III. ÚS 2/09).

Medzi základné definičné prvky práva na spravodlivé súdne konanie (spravodlivý súdny proces) patrí podľa judikatúry Európskeho súd pre ľudské práva (napr. rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku, č. 18390/91, z 9. decembra 1994), Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 226/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06, I. ÚS 114/08, III. ÚS 2/09, III. ÚS 36/2010, I. ÚS 344/10, I. ÚS 712/14), ale i rozsiahlej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na rozhodujúce (relevantné) argumenty jednotlivých strán. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplýva nielen z potreby účastníkov (strán konania) mať možnosť dozvedieť sa o dôvodoch a príčinách, pre ktoré súd rozhodol určitým spôsobom, ale aj z prípadnej potreby skutkovo a právne argumentovať proti vydanému rozhodnutiu súdu v rámci využitia riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Treba však zdôrazniť, že Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti už vyslovil, že všeobecný súd nemusí v odôvodnení rozhodnutia dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi (stranami), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 76/07, I. ÚS 241/07). Podobný záver zaujal i Európsky súd pre ľudské práva, ktorý vyslovil, že od súdov sa nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (napríklad rozhodnutia Higgins proti Francúzsku, z 19. februára 1998, porovnaj tiež Hiro Balani proti Španielsku, z 9. decembra 1994, Georgiadis proti Grécku, z 29. mája 1997, etc.).

Obsah požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je v Trestnom poriadku vyjadrený v § 168 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky. Keďže ustanovenie § 168 ods. 1 Tr. por. platí primerane i pre uznesenie (§ 180 Tr. por.), treba rovnako dôsledne trvať na uvedených požiadavkách pre všetky rozhodnutia vydané v prvostupňovom či odvolacom konaní. Na druhej strane takúto požiadavku nemožno chápať spôsobom, že zahŕňa právo účastníka konania byť pred súdom úspešný, prípadne právo na vydanie rozhodnutia v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04) alebo s navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), preto nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie týchto práv totiž nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné sudy preberali alebo riadili sa výkladom právnych predpisov, ktorý predkladá účastník (IV. ÚS 340/2004). Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama o sebe nemusí vždy disponovať potrebnou intenzitou smerujúcou k porušeniu ústavných práv. Túto skutočnosť je potrebné posudzovať vždy individuálne pre konkrétny prípad a so zreteľom na charakter konania (II. ÚS 373/08). Takú intenzitu zásahu, ktorá je spôsobilá privodiť porušenie ústavných práv, dosahuje odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné zistiť rozsah porušenia práva, prípadne také, v ktorom dôvody, na ktorých je založené, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu môže však dôjsť aj tým, že by sa súd pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 182/09).

Po preskúmaní rozhodnutí súdov nižšieho stupňa dovolací súd dospel k záveru, že tieto parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia spĺňajú.

Odôvodnenie prvostupňového rozsudku obsahuje nielen úvodnú popisnú časť (v ktorej sa okrem iného uvádza, ktoré dôkazy súd vykonal jednak ich vymenovaním, jednak rozsiahlym popisom ich obsahu, konkrétne výpovedí obvineného, poškodeného, svedkov, vyjadrení strán konania k výpovediam a výsledok uskutočnených konfrontácií, skutočností vyplývajúce z listinných dôkazov, najmä zo zápisnice o trestnom oznámení, evidenčnej karty vozidla Volkswagen Passat, EČ : B., zmluvy o zhotovení veci na zakázku č. XX/XXXX, a iných), ale i spôsob a rozsah, akým súd hodnotil dôkazy, záver, ku ktorému dospel, vrátane úvah, ktoré ho k nemu viedli, dôvodov pre úpravu skutkovej vety a napokon i rozbor subjektívnej a objektívnej stránky trestného činu a skutočností, pre ktoré obvinený znaky skutkovej podstaty zločinu, z ktorého bol uznaný za vinného, naplnil. Odôvodnenie obsahuje jasné a logické úvahy súdu k tomu, prečo uveril poškodenému a svedkyni M. C. a neuveril obrane obvineného a svedkovi Mgr. P. Q., ktoré úvahy sú rovnako presvedčivé ako zvyšok rozhodnutia. V závere odôvodnenia sa súd v nadväznosti na odôvodnenie výroku o vine vysporiadal aj s východiskami pre závery o druhu a výmere trestu, so zohľadnením kritérií podľa § 34 Tr. zák., jednej poľahčujúcej a žiadnej priťažujúcej okolnosti, a tiež osobných pomerov obvineného, možností jeho nápravy, okolností spáchania skutku a účelu trestu.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa obsahuje len strohú konštatáciu, že obžalovaný je dostatočne usvedčovaný priamymi dôkazmi tvoriacimi ucelenú reťaz, pričom chýba rozsiahle odôvodnenie, táto námietka sa nezakladá na pravde. V odôvodnení rozsudku na strane 8, počnúc odsekom 2, súd konštatoval, že „Aj napriek tomu, že sám obžalovaný spáchanie skutku od samého začiatku trestného stíhania popiera, podľa názoru súdu je z jeho spáchania dostatočne usvedčovaný najmä priamymi dôkazmi, ktoré tvoria navzájom ucelenú reťaz a z ktorých možno vyvodiť záver, že skutok spáchal obžalovaný". Toto konštatovanie je v nasledujúcej časti odôvodnenia podložené konkrétnymi dôkazmi (najmä výpoveďou poškodeného P. U. a svedkyne M. C.), s výberom relevantných častí z ich obsahu a dôvodmi, pre ktoré súd týmto výpovediam uveril (strana 8, odsek 3), a neuveril obvinenému a jeho synovi, svedkovi Mgr. P. Q., ktorého podľa súdu obvinený do celej veci „zatiehol" (strana 8, odsek 4).

Pokiaľ ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako mu nemožno vytknúť nedostatok riadneho odôvodnenia. Po úvodnej časti, ktorá obsahuje zhrnutie predchádzajúceho konania, súd uviedol spôsob a rozsah preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa, zhodnotil vykonané dokazovanie a možnú existenciu procesných nedostatkov, pričom sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa a jeho rozhodnutím, ktorého odôvodnenie vrátane skutkových a právnych záverov považoval za správne a dostatočné. Odvolací súd sa zároveň vysporiadal s rozhodujúcimi argumentami dovolateľa. K námietkam uviedol, že ich nepovažuje za dôvodné, keďže zo žiadneho objektívneho dôkazu nevyplýva, že by poškodený klamal, tvrdí to len obvinený ako súčasť vlastnej obhajoby. Poukázal na vykonané konfrontácie, z ktorých nebolo možné výpovede poškodeného a svedkyne C. hodnotiť ako nepravdivé, a tiež na obsah ďalších vykonaných listinných dôkazov. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné akceptovať ani ďalšie námietky obvineného, keďže poškodený sa na políciu dostavil dobrovoľne a bez predchádzajúceho predvolania. Odvolací súd sa stotožnil s hodnotením výpovede

svedka Mgr. Q. a stotožnil sa i s druhom a výmerou trestu, ktorý obvinenému uložil súd prvého stupňa. Dovoláním napadnuté rozhodnutie uvádza všetky podstatné skutočnosti.

Dovolací súd zastáva názor, že bez ohľadu na to, koľkými vetami formuloval prvostupňový či odvolací súd svoje úvahy, každé z rozhodnutí je presvedčivé a primerane k prejednávanej veci dáva dostatočnú odpoveď na všetky nastolené otázky vrátane podstatných námietok obvineného. Skutočnosť, že odôvodnenie je stručné, nemôže sama osebe viesť k porušeniu práva obvineného na riadne odôvodnenie rozhodnutia, obzvlášť, ak rozhodnutie ako celok je presvedčivé a výstižné a jeho „nedostatkom“ je len to, že nekorešponduje s predstavami obvineného.

Na základe uvedených skutočností možno uzavrieť, že z rozhodnutia súdu prvého stupňa, ani z rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. z ich odôvodnení, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého i druhého stupňa výstižne a dostačujúco odôvodnil, čo ho viedlo k vydaniu rozhodnutia, rozhodnutie preto nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle a odôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia podľa § 168 ods. 1 Tr. por. Argumenty dovolateľa preto nemožno považovať za opodstatnené a dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je v tomto smere naplnený.

Vo vzťahu k námietkam dovolateľa týkajúcim sa nesprávneho vyhodnotenia dôkazov (hodnovernosť svedeckej výpovede M. C., Mgr. P. Q., neaplikácia zásady in dubio pro reo), ktoré rovnako podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., dovolací súd uvádza, že námietky tohto charakteru nie sú spôsobilé byť predmetom dovolacieho prieskumu v prejednávanej veci ani v rámci tohto, ani v rámci iného dovolacieho dôvodu (s výnimkou podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý môže uplatniť len minister spravodlivosti), nakoľko skutkovým stavom, ako ho ustálil súd prvého (prípadne druhého) stupňa, a ako je vyjadrený v skutkovej vete, je dovolací súd viazaný (§ 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Tr. por.) a nemôže ho preskúmať. Ako správny ho musí prezumovať a vychádzať z neho. Touto časťou argumentácie dovolateľa sa preto dovolací súd nezaoberal. Nad rámec dovolacieho prieskumu však opakuje, že použitie zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech), ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 2 Tr. por., prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie (R 28/1998). Ak teda súd vykonal všetky dostupné dôkazy, vyhodnotil ich (pričom v konaní nevzhladol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach) a následne dospel k určitým skutkovým a právnym záverom (ktoré sú zároveň presvedčivé), túto zásadu nie je možné aplikovať.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti už najvyšší súd stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom len vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného.

Čo sa týka meritórnych námietok k zákonnosti vykonaných dôkazov, obvinený, okrem všeobecných nekonkretizovaných tvrdení o porušovaní zákona zo strany orgánov činných v trestnom konaní i súdu, poukázal na zápisnicu o výsluchu svedka - poškodeného P. U. z 5. júna 2015, z ktorej jasne vyplýva, že on sám trestné oznámenie podať nechcel, avšak zo strany policajta bol na jeho osobu vyvinutý tlak, v dôsledku ktorého tak urobil.

Po preskúmaní uvedenej námietky dovolací súd dospel k záveru, že táto nielenže nie je opodstatnená, ale je priam zavádzajúca.

Dôkaz, ktorý bol získaný nezákonným donútením alebo jeho hrozbou, sa nesmie v trestnom konaní použiť (§ 119 ods. 4 Tr. por.), teda nemôže slúžiť ako dôkaz, a nemôže ani prispieť k náležitému objasneniu veci (§ 119 ods. 2 Tr. por. argumentum a contrario). Ide o dôkaz nezákonný, získaný v rozpore s Trestným poriadkom, navyše absolútne neúčinný. V prejednávanej veci však nebolo preukázané, že by trestné oznámenie bolo podané na základe nezákonného donútenia alebo jeho hrozby. Zo zápisnice o trestnom oznámení z 30. decembra 2013 je zrejmé, že poškodený sa dostavil na obvodné oddelenie PZ A. bez predvolania, za účelom oznámenia skutočností nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin. V trestnom oznámení uviedol okolnosti, ktoré považoval za podstatné, a na znak súhlasu s obsahom zápisnice túto vlastnoručne podpísal. Obsah zápisnice nenaznačuje, že k podaniu trestného oznámenia bol poškodený akýmkoľvek spôsobom donútený. Pokiaľ ide o dovolateľom namietanú zápisnicu o výsluchu svedka - poškodeného z 5. júna 2015, v tej sa uvádza, že na otázku vyšetrovateľa adresovanej poškodenému v znení „Na čí podnet ste podali trestné oznámenie na pána Bc. P. Q.?", poškodený odpovedal : „Tento podnet som podal v čase, keď som bol ja vypočúvaný na OO PZ Krupina policajtom J. a tento mi povedal, aby som podnet podal, vlastne povedal, že vec musí riešiť a to postúpi ďalej“. Z takto formulovaného vyjadrenia k dôvodu podania trestného oznámenia poškodeným nie je možné dedukovať donútenie či inú hrozbu (ktoré sám poškodený ani explicitne nevyjadril), rovnako z neho nemožno vyvodiť, že by poškodený trestné oznámenie podať nechcel a že na neho bol vyvinutý tlak tak, ako to tvrdí v dovolaní obvinený. Donútenie či hrozba použitá pri podávaní trestného oznámenia sa napokon nepreukázala ani v ďalšom konaní (poškodený sa opätovne k trestnému oznámeniu vyjadril na hlavnom pojednávaní 23. novembra 2015, keď uviedol, že nepovedal, že by ho J. „do toho dotlačil“). V tejto súvislosti treba podotknúť, že poškodený vypovedal viackrát, nielen pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ale i pred súdom, pričom zopakoval podstatné skutočnosti uvádzané v trestnom oznámení a zotrval na nich až do právoplatného skončenia veci. Ak by aj trestné oznámenie podal na základe intervencie (odporúčania) inej osoby, nemohlo by automaticky ísť o nezákonne získaný dôkaz. Navyše dovolací súd (pri zachovaní zásady zákazu prehodnocovania dôkazov v dovolacom konaní) zdôrazňuje, že v zmysle hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa zápisnica o trestnom oznámení, ktorá bola prečítaná na hlavnom pojednávaní ako listinný dôkaz, nebola jediným ani usvedčujúcim dôkazom pre ustálenie viny a uloženie trestu obvinenému v prejednávanej veci. Súd svoje rozhodnutie založil najmä na výpovediach získaných na hlavnom pojednávaní, čo je v súlade so zásadou ústnosti a bezprostrednosti konania pred súdom (§ 2 ods. 18, ods. 19 Tr. por.). Napokon najvyšší súd dodáva aj to, že v rozhodovacej praxi súdov sa spája zákaz získavania dôkazov nezákonným donútením so zásadou nemo tenetur se ipsum prodere et se ipsum accusare (nikto nie je povinný vypovedať proti sebe a obviňovať seba samého), ktorá vyplýva z ústavného princípu prezumpcie neviny, a jej účelom je primárne chrániť práva obvineného.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa nepreukázal.

S ohľadom na vyjadrené najvyšší súd dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.